

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

EDEBİYATIN CADILARI

TAISIA KITAISKAIA

Çizen
Katy Horan

hep
kitap

EDEBİYATIN CADILARI

TAISIA KITAISKAIA

Çizen
Katy Horan

Edebiyatın Cadıları

Orijinal adı: Literary Witches

© 2017, Katy Horan ve Taisia Kitaikaia

Yazan: Taisia Kitaikaia

Çizen: Katy Horan

İngilizce aslından çeviren: Ayşegül Gürsel Duyan

© hepkitap 2019

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları

Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Eylül 2019, İstanbul

ISBN 978-605-192-335-2

Sertifika no: 34204

Baskı: Optimum Basım Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.

Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1

34295 Küçükçekmece / İstanbul

Tel. (0212) 463 71 25

Sertifika no: 41707

hep kitap

Caferağa Mah.

Neşet Ömer Sok.

Aydın İş Merkezi

No: 4 Kat: 4

Kadıköy 34710 İstanbul

[www.hepkitap.com.tr /info@hepkitap.com.tr](http://www.hepkitap.com.tr/info@hepkitap.com.tr)

* hepkitap, TEAS Yayıncılık A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

EMILY BRONTË: Çayırların, Fantezinin ve Zalim Aşkın Gözlemcisi.....	9
OCTAVIA BUTLER: Tuhaf Tohumların, Türlerin ve Geleceğin Ekicisi	13
SHIRLEY JACKSON: Kasabaların, Yerel Korkuların ve Kehanetlerin Cadısı	17
EILEEN CHANG: Acı Aşk, İhanet ve Mücevherlerin Büyücüsü	21
SYLVIA PLATH: Anneliğin, Evliliğin ve Ay'ın Öfkesi.....	25
TONI MORRISON: Mucizelerin, Nesillerin ve Belleğin Kraliçesi	29
ANNA AHMATOVA: Kışın, Dayanıklılığın ve Söğüdün Sihirbazı	33
JOY HARJO: Kargaların, Atların ve Hayatta Kalmanın Evrensel Gezginini	37
FLANNERY O'CONNOR: Tavuskuşlarının, Tuhaf Taşra İnsanlarının ve Camgözlerin Kâhini.....	41
SAPPHO: Lirin, Balın ve Kalıntıların Sireni	45
FURUĞ FERRUHZAD: Bedensel Aşk, Yeşil Bahçeler ve Parfümün İsyankârı	49
EMILY DICKINSON: Pencerelelerin, Sineklerin ve Beklenmedik Olanın Hayaleti	53
AUDRE LORDE: Ötekiliğin, Vücut Elektriliğinin ve Kız Kardeşliğin Savaşçı Cadısı.....	57
ANGELA CARTER: Kanlı Masalların, Sirkini ve Aynaların Peri Vaftiz Annesi	61
VIRGINIA WOOLF: Suların, Porselenin ve Sözlüğün Muhafızı.....	65
SANDRA CISNEROS: Hechicera De Los Nombres, Las Casas, Y La Soledad [İsimlerin, Evle- rin ve Yalnızlığın] Büyücüsü	69
CHARLOTTE PERKINS GILMAN: Ütopyaların, Ürpertici Kadınların ve Kötücül Duvar Kâğıtlarının Falcısı	73
JAMAICA KINCAID: Adaların, Düşmanlığın ve Tarihlerin Büyücü Kadını.....	77
ANNE CARSON: Âlimlerin, Volkanların ve Eros'un Başrahibesi	81
LESLIE MARMON SILKO: Çingiraklı Yılanların, Firuzenin ve Kutsal Çölün Anlatıcısı	85
ALEJANDRA PIZARNIK: Sessizlik, Ölüm ve Leylakların Hayaleti.....	89
MİRABAI: Kutsal Esrimenin, Karanlık Olanın ve Zilli Halholların Dakini'si.....	93
ANAİS NIN: İç Gözlemin, Zengin Rüyaların ve Yolculukların Su Perisi	97
GERTRUDE STEIN: Güllerin, Geometrinin ve Tekrarın Kadını.....	101
YUMİKO KURAHASHİ: Maskelerin, Uzun Yumurtaların ve Saptırılmış Fantezilerin Falcısı.....	105
AGATHA CHRISTIE: Düzenbazlığın, Cinayetin ve Çay Saatinin Kadını.....	109
JANET FRAME: Tuhaf Tohumların, Türlerin ve Geleceğin Ekicisi.....	113
MARÍA SABINA: Çiy, Sinekkuşu ve Mantar Dilinin Şamanı	117
MARY SHELLEY: Canavarların, Çocukların, Yaşayanların ve Ölülerin Simyacısı	121
ZORA NEALE HURSTON: Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: https://www.pdfdrive.org lerin Büyücüsü.....	125
Teşekkür.....	128

ÖNSÖZ

Hayatımızdaki yaratıcı kadınlara...

BİRİNE NEDEN EDEBİYATIN CADISI DİYELİM Kİ?

Çünkü tüm sanatçılar büyücüdür ve cadılar özel bir sihir kullanır. Cadılar ve kadın yazarlar yaratıcılık, gizem ve diğer dünyalar konusunda benzer konumdadırlar. Kendi hayal gücü ormanlarında yalnız kalmaktan ya da kendi suçlarının kulübelerinde yaşamaktan korkmazlar. Karanlıktan korkmazlar.

Hal böyleyken, “Edebiyatın Cadısı” makamı da bir yazara atfedebileceğimiz en yüksek onurdur. Bu kitapta yer alan otuz yazar, bizi yaratıcı bir biçimde cesur olmaya teşvik ederek derinden etkiliyor. Portrelerini ustalıkla çizip haklarında yazarak onların varlıklarına saygı duruşunda bulunuyor, kendi yöntemlerimizle ruhlarına erişiyoruz.

Zaman, mekân ve kıdemlerine (bu görevi uzun süredir icra eden cadılara, yeni yetişen cadılardan daha fazla önem verilmelidir) bağlı olarak, onları takip eden yazarlar bizim örnek kitaplığımızda yalnızca tek bir rafı işgal ediyor. Onları bizimle birlikte anacağınızı, eserlerini okuyacağınızı ve kendi Edebiyatın Cadıları külliyyatınızı yaratmak üzere yola çıkacağınızı umuyoruz.

Büyüyle,
Taisia ve Katy

“CADİ” KELİMESİNİ BUGÜNLERDE SIKLIKLA DUYUYORUZ: hakaret, sıfat ve onur nişanesi olarak. Cadıyı resmederiz, bir çeşitliliği resmederiz: Sivri uçlu bir şapka takmış, çirkin bir kadın. Kâhin görüleriyle insanları yönlendiren büyücü kadın. Şeytanın gelini. Kutsal kadınlığın tutkunu. Salem köylüsü. Bir şifacı. Baştan çıkarıcı bir kadın. Kalıntılardan ya da tavuk bacaklarından veya şekerlerden yapılmış kulübedeki orman sakini. Ekoseler ve pentagramlar içindeki 60’lar genci. Peki, cadı kelimesi ne anlama geliyor? Ve muhtemelen daha da önemlisi: Bu kelimeyi kullandığımızda ne demek istiyoruz?

Kelimenin kökeni belirsiz. Biraz araştırma size muhtemelen “bilge” ya da “eğilmek” veya “söğüt” anlamlarına gelen, Eski Germenik sözcüklerden türediğini görebilirsiniz. Ben bu seçeneklerin hepsini beğeniyorum, hatta hepsini birlikte düşündüğümde daha da çok beğeniyorum. Biçim değiştirme sanatında bilgili birini düşünüyorum. Antik akıma kapılmış biri. Boyun eğdiği için değil de kendini korumak için uysal olan biri. Zamanla birlikte değişen, kendiyle birlikte zamanı değiştiren bir zekâ, güçlü biri. Kesin olan tek bir şey var: Bir cadı hemen her zaman bir “dişi”. Ve fark ettim ki cadı, kendi şartlarıyla güce sahip olan tek kadının arketipi. Başka biri tarafından tanımlanmıyor. Eş, kız kardeş, anne, baki-re, fahişe – bu arketipler diğerleriyle ilişkilerine bağlı olarak anlam kazanırlar. Ama cadı tümüyle kendi ayakları üzerinde duran bir kadındır. Çoğu kez dışlanmıştı ve hüneri dönüşümdür. Bir değişim simsarıdır ve işi konuşmayla canlanır: bir büyüyle, bir isimlendirmeye, kutsamayla, lanetle.

Bu isme, sözcüklerle büyü yapan bu kadın yazarlardan daha layık kim olabilir? Cadılarla kesinlikle pek çok ortak noktaları var: Çocuklar dışında bir şeyler yaratan kadınlar hâlâ pek çok insan tarafından tehlikeli olarak görülüyor. Ötekileştiriliyor, değersizleştiriliyor ya da tümüyle görmezden geliniyorlar. Sık sık sanat külliyatının dışında tutuluyorlar ama yine de silah hali-

ne getiriliyorlar.

Büyüyle ilgili sözcüklerin çoğunun dille ilgili sözcüklerle ilişkili olduğunu anımsayalım: Heceleme (*spelling*) ve büyüler (*spells*). Dilbilgisi (*grammar*) ve kara büyü kitabı (*grimoire*). Abrakadabra sözcüğünün “Söylediğim gibi yaratacağım” anlamına gelen Aramice bir deyişten türediği düşünülür. O halde yazmak, büyü yapmaktır. Demek ki kadın yazar aslında bir tür cadıdır.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap aynı zamanda farklı olanları da içeriyor. Daha iyisini yapmaya yönlendiren bir şey, ilham iksiri, mistik bir bilgi. Edebiyatın Cadıları’nı okumak, budaklı kökleri, meyvelerle yüklü dalları olan, dayanak ve barınak sunan bir feminist aile ağacına tırmanmak gibi.

Bu parlak kitapla, genetik değilse bile cinsiyetle bağlantılı olan dil mirasının izini sürüyoruz. Kitapta yazarlar bir cadılar meclisinin üyeleri olarak konumlandırılıyorlar: Mirabai, Mary Shelly, Octavia Butler ve María Sabina’nın zamanlarını merkezinde geçirdiği bir ortam. Ve biz okuyucuların da katılmasına izin var. Biz de bunun karşılığında, bu kitapta karşımıza çıkan her bir parlak yaşama dikkatimizi veriyoruz.

Tasia Kiatiskaia *hexen* [büyücülük/cadılık] metnini sağlıyor. Her cadı yazarla ilgili üç “bulgusu”, gerçeküstü sihirlere gibi geliyor kulağa. Biyografilerinin parçalarını kendi görüleriyle işliyor. Tuhaf ve tatlı imgeler onun fal küresinde gün yüzüne çıkıyor. “Olgusal” olan ile “doğru”yu kendi kazanında harmanlıyor ve her kadını masallar âlemine yükseltiyor.

Virginia Woolf’un “kolaylıkla bir bilinç havuzundan dışarıya sıçramasını” yazıyor; biz de aynı anda Mrs. Dalloway’i ve trans halindeki başrahibi düşünüyoruz.

Audre Lorde’a gelince, “kadınların kendi kalplerini yemeye gittiği gecenin gizli ormanında, Audre’nin lav gölünden yükselen bir tanrıça olduğunu” okuyoruz. Ben bilhassa Lorde’un yazılarının içimdeki ateşi yaktığına ve pek çok karanlık olayda onun mihrabında dua ettiğime yemin edebilirim.

Kiatiskaia, Anne Carson hakkında şöyle yazıyor: “Sappho, Sokrates ve Sophokles, Anne’in gecelerinde hortlayan birkaç hayalet.” Bu Carson’ın klasikçi tarafına gönderme ya da ruh çağırarak fala bakmaya ilişkin kanıtın belirsiz olması şeklinde okunabilir. Sonuçta Carson’ın akşamları hayaletlerle

bir araya gelmediğini kim söyleyebilir? Ben söyleyemem.

Kitabın verdiği büyük zevk de burada yatıyor. Okuyucular olarak bu parçaların gizemini çözme arzusuyla onların tatlı gizemine teslim olmak arasında bir noktaya çekiliyoruz.

Katy Horan'ın tuhaf ve ince illüstrasyonları bu ruhu kusursuzca yakalıyor. Feminin büyü'nün folklorik sahnelerinde uzmanlaşmış bir ressam olarak Horan, buradaki ana fikri buluyor. Portrelerinin her biri, mucizevi unsurlar ve gizli sembollerle süslenmiş dini ikonaları anımsatıyor. Cadılara yabancı olmayan Horan, yaşlı kadın ve ormanlık alan ritüelleriyle uğraşan ve ip ve dantelle tılsımlar yapan çıplak kadın resimleriyle tanınıyor.

Dokumacılar, çömlekçiler, aşçılar ve şifacılar; hepsinin cadı çağrışımları vardır çünkü geleneksel olarak ham bir şeyi güzel bir şeye çevirme yeteneğine sahip kadınlardır. Horan için kadın yazarları görsel anlatımlarına dahil etmek harika bir anlam ifade ediyor. Resmederek onları yeraltından göklere yükseltiyor. Bu illüstrasyonların her biri, güzellik ve cazibeyle parıldayarak kendi bağımsız takımyıldızını oluşturuyor.

Kitaiskai'nın sözleri ile Horan'ın resimleri bir araya getirildiğinde ortaya büyük bir çalışma çıkıyor. Edebiyatın Cadıları kitabı, onların, ölüleri ayağa kaldıran, ataları onurlandıran ve bizi kadınların yaratıcı egemenliğe tümüyle sahip oldukları bir yere götüren kadınsı zanaatkarlık için ortak büyüleri.

Bu, kesinlikle eşsiz bir inceleme. Okuyun, şüphesiz bu konuda daha fazla kitap ve şiir okumaya yöneleceksiniz. Hatta, kendiniz yeni bir şey yazacak kadar büyüleneceksiniz.

Bu kitaba nasıl yaklaşmalısınız? Dayatılan belli bir kural yok. Kehanetle başlamanızı tavsiye ederim: Kitap falı misali rastgele bir bölüm seçin. Bu sizi şüphesiz bilge, mükemmel ve çılgınca özgür birine sürükleyecek.

Devam edin. Herhangi bir sayfaya geçin. Kendi kaderinizi takip edin. Cadılar âlemine hoş geldiniz.

EMILY BRONTË

MÜNZEVİ İNGİLİZ ROMANCI

1818 – 1848

ÇAYIRLARIN, FANTEZİNİN VE ZALİM AŞKIN GÖZLEMCİSİ

EMILY HALIYI FIRÇALARKEN, Heathcliff'in muhteşem ayakları için çimenleri düzelttiğini hayal ediyor. İçeri gireceğini düşünüyor, karşısında yürümeye çalıştığı rüzgârlar gibi – kuvvetli bir fırtınayla, sıktığı elleri montunun altında birbirine dolaşmış halde.

KARINCALAR DIŞARIDA, HARAP haldeki ağaçlara tırmanırken, Emily'ye ne fısıldıyorlar? Kulağını ağaç kabuğuna dayayıp dinliyor. Onların sarayına katılacak... Onların kraliçe karıncası olacak... Onları diğer karınca kraliçeliklerine karşı yarıştıracak... Onların aşklarını ve savaşı sonlandırmalarını izleyecek.

EMILY BUZ VE sicimden bir teleskop yapıyor. Bir galaksi görenek, teleskobun gövdesinden kendi gözüne; bir yabancıнын gözünü görenek de de galaksiye bakıyor.

Emily Brontë sakin hayatını ailesinin bozkırlardaki evinde geçirdi. Dâhi kardeşleri (Charlotte ve Anne) ile birlikte fantezi dünyaları yarattı, halı fırçaladı, tepelerde yürüyüşlere çıktı. Otuz yaşında tüberkülozdan öldükten sonra; iki yalnız, heyecanlı karakter (Catherine ve Heathcliff) arasındaki aşkı anlattığı romanı *Uğultulu Tepeler* ile ün kazandı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Zalim Aşkın Romanı: *Uğultulu Tepeler*

Brontë Cadılar Meclisi'nin Şiirleri: *Poems by Currer, Ellis, and Acton Bell* [Currer, Ellis ve Acton Bell Şiirleri]

Emily Hakkındaki En İyi Yazı: "The Glass Essay" [Cam Makalesi], Anne Carson

OCTAVIA BUTLER

BİLİMKURGU YAZARI

1947 – 2006

TUHAF TOHUMLARIN, TÜRLERİN VE GELECEĞİN EKİCİSİ

OCTAVIA BİTKİLERİNİ SULAMAK için yazmaya ara veriyor. Çeşitli ırkların ve insansı türlerin saksıdaki başları, kalın gövdelerinin üzerinde sallanıyor; Octavia seraya girerken yapraklarını ona sallıyorlar. Onları ibrikteki suyla besliyor.

ALIŞVERİŞ YAPAN OCTAVIA çevresindeki, arabalarına lahana ve elma koyan insanlara bakıyor ve bir gün bu masum sahnenin başına gelecek şeyi görüyor: Aşırı kalabalık toplumlar, aşırı yemek, güç ve seks ihtiyacıyla mutasyona uğruyor.

OCTAVIA DÜKKÂNDAN EVE dönerken komşularının bahçelerine sürekli cebinde taşıdığı tohumları gizlice atıyor. Bizi kurtarmayacak ama daha iyisini yapabileceğimizi hatırlatan tohumlar.

Bir kâhya kadın ile ayakkabı boyacısının kızı olan Octavia E. Butler, beyazların ve erkeklerin egemen olduğu bilimkurgu edebiyatının öncüsüyü. Cinsiyetler, ırklar ve türler arasındaki güç dinamiklerini inceleyen ve siyahi kadın başkahramanların yer aldığı, karanlık, felsefi romanlarıyla MacArthur “Dâhi” Ödülü’nü kazandı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Zaman Gezini Köle Hikâyesi: *Yakın*

Başrolünde Ölümsüz, Şekil Değiştiren Afrikalı Kadın Olan Roman: *Wild Seed* [Vahşi Tohum]

Vahşi, Düşündürücü Hikâyeler: *Bloodchild and Other Stories* [Kançocuk ve Diğer Öyküler]

SHIRLEY JACKSON

AMERİKALİ KORKU YAZARI

1916 – 1965

KASABALARIN, YEREL KORKULARIN VE KEHANETLERİN CADISI

SHIRLEY ŞEYTANİ ÇOCUKLARINDAN kaçmak için banyoda saç kurutma makinesiyle uzun, çekişmeli bir tartışma yaşadı. Kazandı.

HÂLÂ HAYATTAYKEN SHIRLEY komşularının ona fırlattığı taşları kuduz kedilere, zehirlenmiş böceklerle, ucu kanlı iğnelere dönüştürdü. Bu hazinelerini arka bahçesine gömdü. Yıllar sonra hazineler topraktan dışarıya çıktı. Mahalle böcekler ve iğnelerden gün yüzü göremedi.

SHIRLEY’NİN HAYALETİ YİRMİ dört saat açık marketteki dondurma reyonuna sabah üçte dadanıyor; pamuklu çoraplar giyiyor ve küçük not defterine insan davranışlarını not alıyor. Herhangi bir şeyi bulmak için yardıma ihtiyacı yok.

Shirley Jackson’ın sıradan olanla doğa üstü olanı bir araya getirdiği kurmaca edebiyatı, genellikle insanlara herhangi bir şans verildiğinde eğilimli oldukları acımasızlıklara değinir. En ünlü hikâyesi “Piyango” Vermontkırsalında yaşayanlar evinin üzerine gamalı haç çizdikten sonra (Bennington Üniversitesi’nde profesör olan kocası Yahudi’ydi) yazılmıştı. Yine de pek çok eserine, özellikle de dört çocuğunu yetiştirme konusundaki komik denemelerine zeki bir gözlem ve espri anlayışı hâkimdir.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Unutulmaz Öykü: “Piyango”

Hoş ve Muzip Roman: *Biz Hep Şatoda Yaşadık*

En Tüyler Ürpertici Roman: *Tepedeki Ev*

Aile Hayatı Üzerine Komik Denemeler: *Life Among the Savages* [Barbarlar Arasında Yaşam]; *Raising Demons* [Uyanan İblisler]

EILEEN CHANG

MODERN ÇİN EDEBİYATININ DEVİ

1920 – 1995

ACI AŞK, İHANET VE MÜCEVHERLERİN BÜYÜCÜSÜ

EILEEN AİLE KLOSTROFOBİSİNDEN ve geleneklerinden kaçmak için bir büyü yapar. Kilitli odasına ay ışığını çağırır; yerde bir kapak şeklinde bir kapı belirir. Eileen aşağı iner.

...AMA BULABİLDİĞİ TEK şey bir yeraltı odasıdır. Eileen sevgilisinin karanlıkta ona seslendiğini duyar ama ona ulaşamaz. Sesleri yankılanan âşıklar birbirlerini asla bulamazlar.

..BÖYLECE EILEEN KAPIDAN dökülen ay ışığında kendini yuvarları çıkar. Gidecek başka yer kalmayıp odaya geri döndüğünde inci düğmeleri olan muhteşem bir elbise giyer, yeşim taşından bir kolye takar. İpek gibi görkemli bir hale gelmiş zihniyle aynaya bakar. “Bu hapishane-nin amiri benim” diye ilan eder. Ay, sabaha kadar onun maiyetinde kalır.

Eileen Chang afyon bağımlısı, geleneksel bir baba ve büyümesin diye demir ayakkabılar giydirilen ayaklarıyla kayak yapmayı öğrenmiş, Batılılaştırılmış bir annenin çocuğu olarak dünyaya geldi. On yedi yaşındaki Chang dizanteriye yakalandığında hasta olduğunu söylese de babası ve metresi ona kulak asmadı ve onu altı boyunca odasında kilitli tuttular; hemşiresinin yardımıyla kaçabildi. Zeki ve tarz sahibi olan Chang, Japon işgali altındaki Şanghay’da sorunlu aşk hikâyesi ve aile ihaneti üzerine kurulu kurmaca edebiyatıyla ünlüydü. Los Angeles’ta bir münzevi olarak ölmüşse de eserleri popülerliğini koruyor, Çin’de hâlâ seviliyor ve Ang Lee gibi yönetmenlerce filme uyarlanıyor.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Kalp Kırıcı Aşk Hikâyesi: *Half a Lifelong Romance* [Yarı Ömürlük Aşk]¹

Sinemaya Uyarlanmış, Ünlü Eserleri: *Love in a Fallen City* [Günahkâr Bir Şehirde Aşk]; *Red Rose, White Rose* [Kırmızı Gül, Beyaz Gül]; *Lust, Caution* [Şehvet, Dikkat]

İngilizce Yazılan Romanları: *Naked Earth* [Çıplak Toprak], *The Rice-Sprout Song* [Filiz Tomurcuklarının Şarkısı]

¹ Bu kitaptaki eser isimlerinde yuvarlak köşeli parantez içindeki kelimeler özgün isimleri değil İngilizceleri verilmiştir. (yay.n.)

SYLVIA PLATH

İKONİK İTİRAFÇI ŞAİR

1932 – 1963

ANNELİĞİN, EVLİLİĞİN VE AY'IN ÖFKESİ

ORİJİNAL SYLVIA'YI YAŞATAN ÜÇ SYLVIA HOLOGRAMI:

BİRİNCİSİ, ERKEK MANKENLERİ vahşi, hatasız pençelerle parçalıyor. Oyuk kol ve bacaklarından arılar saçılıyor. Arılar, Sylvia'nın intikamını almak için akın ediyorlar.

İKİNCİ SYLVIA HİÇ kimsenin yaşamadığı, küçük, soğuk bir gezegeni yönetiyor. Süslü bir kâsedan, gizemli bir sıvıyı yudumluyor; dünyada, çocukları için kahvaltı hazırlayan anneleri izliyor ve kahkaha atıyor.

ÜÇÜNCÜ SYLVIA KENDİNİ porsuk ağacından karaağaca, yataktan fırına sürükleyen parlak, siyah bir disk. Diskin yanından geçip gittiği her şey, o siyah çıtırtıyı duyarak yaşama korkusuna kapılıyor.

Boston doğumlu Sylvia Plath şiddetli depresyon ve intihar girişimlerine rağmen sosyal ve akademik alanda başarılıydı. Fullbright bursuyla Cambridge Üniversitesi'ne gittiğinde şair Ted Hughes ile tanışıp evlendi. Hughes zamparalık yapmaya başlayıp arıları elinde tutarken, Plath evde iki küçük çocuğuyla kalıyor, kocasına ve babasına olan öfkelerini, şiddetli zihinsel durumları ve ölüm takıntısından faydalanarak, gittikçe iyileşen, korkutucu şiirler yazıyordu. Plath otuz yaşındayken kafasını fırına sokarak yaşamına son verdi.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Başyapıt: *Ariel*

Klasikler: "Lady Lazarus", "Babacığım", "Kesik"

Daha Fazla Klasik: "Aday", "Uç", "Laleler"

TONI MORRISON

NOBEL ÖDÜLLÜ ROMANCI

1931 – 2019

MUCİZELERİN, NESİLLERİN VE BELLEĞİN KRALİÇESİ

KRALİÇE TONI -HER insanın derisine yapışarak- bir zamanlar oldukları çocuğu, anne babasını, büyük büyükanne-büyükbabasını, ilk insana kadar görür. Nesilden nesle dalaktaki ağrı gibi aktarılan, atalarının başlangıçtaki acısını görür.

TONI AKLIYLA AİLESİNİN tedirgin hayaletlerini düşman nehirlerde karşı kıyıya taşıyor, seyahat etmeleri için şık mavi botlar yontuyor. Büyük göçten önce korunarak dinlenebilsinler diye barınaklar inşa ediyor.

TONI TAHTINDA, KADİFENİN verdiği rahatlıkla oturuyor. Ona yalvaranlar yakutlar, kızarmış ördek ve yabancı çiçekler sunmak üzere sıraya giriyorlar. Ama biri boş elleriyle yaklaşıyor: Hediye yerine, Toni'ye bir espri yapıyor. Herkesin nefesi kesiliyor. Sonunda Toni kocaman, gürleyen bir kahkaha atıyor ve saraya neşe yayılıyor.

Lorain, Ohio'da işçi sınıfından bir ailenin çocuğu olarak –siyahi insanların tecrübelerine yer verdiği epik romanlarında sıklıkla geçen bir konudur- dünya-ya gelmiş muhteşem Toni Morrison'dan daha onur dolu bir Amerikalı yazar yoktur. En ünlü eseri Sevilen zorunlu okumalar arasındaki yerini almıştır ama şu adaletsiz ev ödevi havasını bir kenara bırakın. Onun peşine bir perili hikâye, ürkütücü bir öykü ve intikam peşindeki bebek hayalet hakkında dokunaklı bir kitap okumak için düşün.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En Büyülü: *Sevilen*

Çağların Kitabı: *Süleyman'ın Şarkısı, Sula*

Yasaklanan Kitap: *En Mavi Göz*

ANNA AHMATOVA

BÜYÜK RUS ŞAİR

1889 – 1966

KIŞIN, DAYANIKLILIĞIN VE SÖĞÜDÜN SİHİRBAZI

AİLESİ STALİN TARAFINDAN tehdit edildikten sonra Anna kazanı yaktı: İçinde yasak el yazmalarının yırtılmış sayfaları vardı. Islak kâğıtlar yaralılar için bandaj oldu. Acı lokmayı yuttu, bu sayede sözcükler hiçbir zaman unutulmuyor.

ANNA'NIN AİLESİNİN ÖLÜMÜ şalına işlendi. Kıtık boyunca sağ kalabilmek için bu gümüş ipleri emiyor.

ANNA PATATES, LAHANA ve süt payı için sırada bekliyor. Sıra ona geldiğinde hükümet yetkilisi Anna'ya gizlice tuhaf bir nesne veriyor. “Bizim hikâyemizi anlatmak zorundasın” diyor kadın. Anna aşağıya bakıyor ve altın bir yumurta görüyor. İçinde milletin kızgın kalbinin attığını duyabiliyor.

Anna Ahmatova dizeleri ve melankolik şiiriyle yaşamı boyunca ve öldükten sonra saygı gördü. Rusya Stalin'in yönetimi altına girdiğinde, Ahmatova ve onun sanatçılar ile entelektüellerden oluşan çevresi ortaya koydukları eserler nedeniyle işkence gördüler: Oğlu hapse atıldı, çalışma kamplarına gönderildi; kocası ise idam edildi. Ahmatova'nın en ünlü şiiri “Ağıt”, Stalin terörü yenmeye yönelik en cesur girişimdir.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Güzel Derleme: *Seçilmiş Şiirler*

Muhteşem Başyapıt: “Ağıt”

Lirik Güzellikler: “Söğüt”, “Lüt'ün Karısı”, “Son Kadeh”

JOY HARJO

MUSKOGEE ŞAİR VE MÜZİSYEN

D. 1951

KARGALARIN, ATLARIN VE HAYATTA KALMANIN EVRENSEL GEZGİNİ

TÜM ELEMENTLER JOY'UN emrinde: Ateş ve su karnında dövüşüyor; toprak, ayaklarının talimatlarını bekliyor; rüzgâr, ağzının içinde fırtına çıkıyor.

JOY, BİR TARLADA YERE uzanıp gözlerini kapatıyor. Karşısında toynaklar gürliyor. Kısa süre sonra atlar Joy'un üzerinde, kahkaha atıyor, burunlarıyla onu dürtüyorlar, onlara uzattığı elmayı katır kutur yiyorlar. Her zamanki gibi, gözlerini açtığı anda hepsi gitmiş oluyor.

JOY'UN İÇİNDE VE dışında tuhaf bir müzik mırıldanılıyor. Joy sesi takip ediyor. Müzik onu güneşe ulaştırana kadar durmuyor. Müzik bir sihir, Joy'u güneşin ve kendi göğsündeki yıldızın sıcaklığından koruyor.

Muskogee (Creek) Ulusu'nda yaygın bir isim olan Harjo “o kadar cesur ki deli olmalı” anlamına geliyor. Harjo baskıcı geçen çocukluğu, gençken yaşadığı hamilelik ve aile içi istismardan cesur bir şekilde kurtulduktan sonra vahşi doğaya ait imgeler ile kaçınılmaz sosyal aktivizmin ruhani anlamda heyecan yaratan şairi olmanın yanı sıra ödüllü bir saksafoncu ve şarkıcı haline geldi.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En Büyüleyici: “She Had Some Horses” [Atları Vardı Kadının]

En Önemli Şiiri: “How We Became Painful” [Nasıl İnsan Olduk]

Üzücü, İlham Veren Anı Kitabı: *Crazy Brave* [Deli Cesur]

FLANNERY O'CONNOR

GÜNEYLİ GOTİK KURMACA YAZARI

1925 – 1964

TAVUSKUŞLARININ, TUHAFTAŞRA İNSANLARININ VE CAMGÖZLERİN KÂHİNİ

FLANNERY İNSANLIĞI NET bir biçimde görmek için dua ediyor. Başını masaya yaslıyor. Kulağından damlayan kan bir havuz oluşturuyor. Küçük figürler –tahta bacaklı bir kadın, korkunç bir şapka takan bir büyükanne ve kılıksız, kötücül bir genç– minik, kirli buz patenleriyle havuzun karşısına doğru yalpalayarak ilerliyorlar.

FLANNERY ÖLÜM DÖŞEĞİNDE TAVUK dilini öğreniyor. Tavuskuşlarına karşı konulamaz bir şarkı söylüyor ve düzinelercesi camdan içeriye uçuyor. Tavuskuşları kuyruklarıyla onunla birlikte serenat yapıyor, önemsiz konuşmalarıyla onu eğlendiriyorlar. Flannery tüm saçlarını kaybettiğinde onu bir başlıkla taçlandırmak için kendi tüylerini ısırp koparıyorlar.

FLANNERY’NİN ZİHNİ TEPELERDE gezinmeye devam ediyor. Georgia’nın ortasında arabanız bozulduğunda sürücüsüz ya da yolcusuz, tozlu bir otobüs sıcaktan kenara çekip duruyor. Cihazdan bir kadının sesini duyuyorsunuz: “Sonraki durakta bir seri katil, kalın kafalı bir aileyle yüzleşiyor.” Kapı gıcırdayarak açılıyor. Kaçmalı mısınız, yoksa gösteriye mi katılmalısınız, bilemiyorsunuz.

Flannery O’Connor Deep South hakkında, insanın içine işleyen, komik ve (gizlice, yürekten) Katolik öyküler yazdı. Georgia’da büyüyen O’Connor, tavukları ve onlar için giysiler örmeyi seviyordu. Iowa Yazarlar Atölyesi’nden mezun olduktan ve kurmaca edebiyatta hızla başarıya ulaştıktan sonra deri veremine yakalandı ve yeniden annesinin evine taşındı. Çiftlikte kırktan fazla tavuskuşu yetiştirdi.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Başarı Hikâyeleri: *İyi İnsan Bulmak Zor, Good Country People* [İyi Taşra İnsanları],

Her Çıkışın Bir İnişi Vardır

En Sevilen Roman: *Bilge Kan*

Tavuskuşu Yetiştirme Hakkında Fantastik Bir Deneme: “The King of the Birds”

[Kuşların Kralı] Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

SAPPHO

ANTİK YUNAN'IN LİRİK ŞAİRİ

MÖ 630 – 570

LİRİN, BALIN VE KALINTILARIN SİRENİ

HER KAVGADA, SEVGİLİNİZ ve sizin aranızda gidip gelen, iyonları hareketlendiren, teninizi ısırان ve sizi öfkeliendiren, kedinin sırtındaki tüyleri kabartan sıcak yeşil böcektir Sappho.

SAPPHO, TÜM PARTİ boyunca gözlerinizin kitlendiğı güzel kadındır. Boynunda çelengi ve tatlı bir ses tonu vardır; ne kadar yaklaşmayı denerseniz deneyin sizi atlatır. Son olarak o, yalnızca elinize bir parça papirüs tutuşturmak için yaklaşır ve kapıdan sessizce çıkıp gider. Mükemmel el yazısından anlayabildiğiniz tek şey sizin yandığınızdır. Kalan kelimeler okunaksızdır.

SAPPHO –GÜVERCİN MAVİSİ ile karamsar zümrüt ve altın beyaz arasında parlayan– bir çift kanattır, gizli bir mağarada için için yanar. Kanatlar zaman zaman ortadan kaybolur, genç kızların dolaplarında yeniden ortaya çıkar. Her kız bu kanatları büyük bir ciddiyetle aynanın karşısında takarak kendini aşkın acısına ve keyfine hazırlar.

Platon ve Homeros’tan önce, Antik Yunan’ın edebi yıldızı ve ilk kadın eşcinsel şairi Sappho vardı. Platon ona “Onuncu Musa” diyordu; ünü bugüne kadar devam etti. Ancak okunan ve lir eşliğinde seslendirilen –kadınlar arasındaki acı tatlı aşk– şiirleri zamana, ateşe ve dini onaya yenildi. Geriye yalnızca birkaç fragman kaldı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En İyi Çeviri: *If Not, Winter* [Öyle Değilse, Kış] çev. Anne Carson (arkadaş cadı)

Eksiksiz Tek Şiir: “Süslenmiş Zihnin Ölümsüz Afrodit’i”

En Çarpıcı Fragman: “Tanrılara eş gibi görünüyor o bana...”

FURUĞ FERRUHZAD

İRANLI MUHALİF ŞAİR VE FİLM YAPIMCISI

1935 – 1967

BEDENSEL AŞK, YEŞİL BAHÇELER VE PARFÜMÜN İSYANKÂRI

KADIN OLMAKTAN SIKILAN Furuğ akasya ağacına dönüşür. Dallarında yıldızlar, ayağının dibindeki gölde bulunan balıklarla âşığının gelmesini bekliyor. Sonunda rüzgâr geliyor... Dallarının etrafında eserek ona sarıyor. Akasyanın damarları şarapla doluyor. Ama rüzgâr uzun süre kalmıyor. Issız tarlaya doğru ilerliyor; Furuğ'un damarlarındaki şarap da acıyla taşıyor.

AKASYANIN KADIN BİÇİMİNDEN –ağacın kabuğundakiler meme mi?– rahatsız olan, tarladaki işçiler ağacı kesiyorlar. Ağaç yere düştüğünde adamlar bir kadının çıplak ruhunun akasyadan yükseldiğini görüyorlar. Bunun hakkında hiçbir zaman konuşmuyorlar ama her biri gördükleri taraftan lanetleniyor.

AKASYANIN RUHU ŞİMDİ İran'daki cansız bahçeleri ziyaret ediyor. Nerede çok kurumuş bir toprak ya da bakımsız bahçe yatağı varsa oraya gidiyor. Kurumuş yaprakların, solmuş sardunyaların ve leylakların üzerinde yüyüyor. Onun aşk şarkılarını dinleyen kökler ürperiyor, goncalar şişiyor. Balıklar göllere geri dönüyor ve ağaçlar özlerindeki tuhaf sarhoşlukla sallanıyor.

Furuğ Ferruhzad duygusal, doğal öğeler bakımından zengin şiiriyle, İran'ın en önemli şairleri arasındadır. Toplumsal normlara karşı çıktığı için ağır şekilde eleştirilen Ferruhzad, yirmi bir yaşında boşandı, tutkulu ilişkiler yaşadı, cinsellikle ilgili açıkça konuşan ilk İranlı şairdi, belgesel film yapımcısı olarak çalıştı (ödüüllü *Ev Karadır*'a bir göz atın) ve cüzam hastanesinden bir erkek çocuk evlat edindi. Bazıları erken yaşta araba kazasındaki ölümünü ""İnanalım Soğuk Mevsimin Başlangıcına" şiirinde haber verdiğine inanır.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En İyi Çeviri: *Sin: Selected Poems of Forugh Farrokhzad* [Günah: Furuğ Ferruhzad'ın Seçme Şiirleri], çev. Sholeh Wolpé

Erken Dönem Şiirleri: "Tutsak", "Altın Halka", "Günah"

Olgun Dönem Cevherleri: "Yeniden Doğuş", "Oyuncak Bebek", "Bahçeye Acıyorum"

EMILY DICKINSON

TÜM ZAMANLARIN EN BÜYÜK ŞAİRLERİNDEN BİRİ

1830 – 1886

PENCERELERİN, SİNEKLERİN VE BEKLENMEDİK OLANIN HAYALETİ

EMILY ÖBÜR DÜNYA VE BU DÜNYA ARASINDA ÖZGÜRCE SEYAHAT
EDİYOR. BAZEN, GEÇMİŞE ÖZLEMLE, GERİ DÖNÜYOR...

BAHÇENİZE BAKIP ÇİÇEK yataklarında beyaz bir elbisenin diz
çöktüğünü görebilirsiniz. İçinde kimse yok. İşte bu Emily, kurt arkadaş-
larıyla şakalaşmak için Dünya'ya geri dönmüş.

YA DA AMHERST ORMANINDA sevimli bir vizonun bir göle fı-
sıldadığını fark edersiniz. Emily, şiirlerini her yıl en iyi okuyucusuna, o
siyah göle, vizon dilinde okusun diye o vizonu sahiplenir.

AMA ONU SİNEKLERİN kanatlarını takmış halde çatıda görürse-
niz en şanslı kişisiniz demektir. Daha siz adını söyleyemeden, Emily bir
evden diğerine, bir ülkeden öbürüne atılır, hem de hepsini gözlemleyip
anlayarak. Yorulduğu zaman, Tanrı ona bir hendek gönderir, Emily onun
içine atlar ve aşağıya –ve aşağıya– düşer.

Emily Dickinson yaşamının tümünü Amherst, Massachusetts'te geçirdi. Ge-
leneksel dini ve seçkin ailesinin yorucu sosyal programını reddederek benzersiz
bir ruhani ve sosyal yaşam inşa etti. Arkadaşlarına uzun mektuplar yazdı, bah-
çede çalıştı; Tanrı, ölüm, acı ve aşk hakkında çarpıcı biçimde özgün şiirler ortaya
koydu. Dickinson öldüğünde en yakınları bile hayatı boyunca yazdığı, düzgünce
katlanmış sekiz yüz şiiri çekmecede bulduklarında şaşırmışlardı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Büyük Kitap: *Seçme Şiirler*

Her Yere Yanında Götür Kitabı: *Şiirler*

Buradan Başlayın: “Vahşi Geceler – Vahşi Geceler!”, “Bir Cenaze Hissettim Bey-
nimde”, “I dwell in Possibility” [Bir Olasılığı Mesken Tuttum], “The Moon is dis-
tant from the Sea” [Ay, Denizden Uzaktır], “There’s a Certain Slant of Light”
[Işığın Belli Bir Eğimi Vardır], “Fame is a Fickle Food” [Şöhret dönecek bir ye-
mektir], “You left me — Sire — two Legacies —” [Bana – Baba– iki Miras bır-
aktın], “The World is not Conclusion” [Dünya Bir Sonuç Değildir].

AUDRE LORDE

ŞAİR, DENEMECİ, SİVİL HAKLAR AKTİVİSTİ

1934 – 1992

ÖTEKİLİĞİN, VÜCUT ELEKTRİĞİNİN VE KIZ KARDEŞLİĞİN SAVAŞCI CADISI

BİR AUDRE LORDE konferansının yönlendirmeleri sizi bir mağaraya götürüyor. Audre size girişte bir el feneri ve kılıç veriyor. El feneri, içerideki hiyeroglifleri bulabilmek için. Kılıç, yolda çıkan hayaletleri ve iblisleri öldürmek için. Audre'nin arkanızdan gelen sesi sizi ilerlemeye itiyor.

KADINLARIN GİDİP KENDİ kalplerini yedikleri, gecenin gizli ormanında Audre lava gölünden yükselen bir tanrıça. Kadınlar çekinecek yaklaşıyorlar ama onun uzattığı eli kabul ediyorlar. Audre onları fokurdayan altına batırıyor ve dökme takımlarla ortaya çıkıyorlar, lava yaralarını dolduruyor.

AUDRE'NİN ADLİ TABİBİ şöyle yazıyor: Kurbanın sol kolu uyuyan bir kadın gibi görünüyor. Sağ kolu ise avucundan süt içen küçük bir kız. Sırtı, kıvrılıp yatan bir anne. Bacakları, öpüşen iki kadın. Saçı, kurbağa yavruları. Gözleri, salyangozlar. Dili, bir kurbağa... Kurbağa adli tabibin yüzüne sıçırıyor ve çığlık atarak odadan kaçıyor.

New York City'de Hint bir ailenin çocuğu olarak doğan Audre Lorde kendini gururla siyahi lezbiyen feminist olarak duyurdu. Bir aktivist ve denemeci olarak ırkçılık, cinsiyetçilik ve homofobi hakkında yüksek sesle konuştu. Bu konuların dışında eserleri anneleri, çocukları, kız kardeşleri, öfkeyi, kanseri, erotik unsurları, tek boynuzlu atları, ölü yılanları yiyen salyangozları, cadıları, ateşi ve bu konularda sessiz kalmayı reddetmeyi içeriyordu.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En Cadı Şiirler: *The Black Unicorn* [Siyah Tek Boynuzlu At]

Ünlü Denemeler: *Sister Outsider* [Dışlanmış Kız Kardeş] [“Poetry Is Not a Luxury” (Şiir Bir Lüks Değildir), “Uses of the Erotic” (Erotik Olanın Kullanımı)]

Biyomitografik Roman: *Zami: A New Spelling of My Name* [Zami: İsmimin Yeni Yazılışı]

ANGELA CARTER

KURGU EDEBİYAT VE MASALLARIN İNGİLİZ YAZARI

1940 – 1992

KANLI MASALLARIN, SİRKİN VE AYNALARIN PERİ VAFTİZ ANNESİ

ANGELA, BİR GRUP iş insanıyla birlikte asansöre biniyor. Kapılar kapanıyor. Bir adamın, elinde yaban domuzunun kafasını tuttuğunu görüyor. Bir diğërininse kaplan. Aslan. Her biri evrak çantalarını kavramış; süslü yüzükleri kılık eklemleri arasında parlıyor ve değışen kat numaralarına bakıyorlar.

KIRMIZI AT BİNME kıyafeti içindeki çekingen kadın oyuncak bebek bahçeye girdiğinde Angela gülleri suluyor. Yok, bir tane daha imkânsız artık. Angela gözlerini deviriyor. Bıçağını çıkarıyor ve bebeğin kalbine saplıyor. Kıyafeti parçalanıyor, onun altından çıkan ve üzerinden kan damlayan kurt kaçarak hızla bahçeden çıkıyor. Kanın koyu damlaları toprağa düşüyor ve Angela'nın gülleri daha koyu, daha nefis bir kırmızı renkte açıyor.

YAS TUTANLAR ANGELA'NIN sade cenazesine katılırken, onun ruhu büyük bir sahnede göz alıcı bir şekilde reverans yapıyor. İki yaşlı, pullarla süslü şov kızıyla el ele tutuşuyor ve her ne kadar izleyici olmasa da kadınlar gürültülü alkışlarla sahneden çıkıyorlar.

Angela Carter'ın "Kırmızı Başlıklı Kız", "Güzel ve Çirkin" gibi hikâyeler üzerine kurulu feminist masalları cinsel içerikli, şiddetli sahneleri tasvir eden, semboller ve sıfatlarla süslenmiş, gösterişli duvar kâğıtlarıdır. Kadınlığın performansından etkilenmiş, eserlerinde sıklıkla şov kızlarına, trapez sanatçılara ve oyuncak bebeklere yer vermiştir.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Büyülü Feminist: *Kanlı Oda*

Burlesk Romanlar: *Sirk Geceleri, Wise Children* [Bilge Çocuklar]

Cinsel Güçlendirme Üzerine Feminist Kurgu Dışı: *The Sadeian Woman: And the Ideology of Pornography* [Sade'in Kadınları: Ve Pornografinin İdeolojisi]

VIRGINIA WOOLF

ÖNGÖRÜLÜ İNGİLİZ MODERNİST

1882 – 1941

SULARIN, PORSELENİN VE SÖZLÜĞÜN MUHAFAZASI

YAĞMURLU BİR GÜNDE karşıdan karşıya geçerken Virginia bir bilinç havuzundan diğerine kolaylıkla sığıyor. Bu su birikintilerini, ayak bileğini sarmalayan yaratıkları seviyor. Ama Virginia bir sonraki caddeye geçmeden önce kendi havuzunu görüyor: Yağmurla doluyor, yükseliyor; derin, çalkantılı bir nehir haline geliyor. Bundan sağ çıkamayacak.

KENDİ NEHRİNDE İLERLERKEN Virginia'nın vücudu -tek büyük gözü olan, zengin, yapay görme gücüyle gördüğü her şeyi aydınlatan, dipte beslenen balığı ve artıkları güzelliğe ve anlama dönüştüren- bir deniz fenerine dönüşüyor.

Virginia Woolf bilinç akışı edebiyatıyla yepyeni bir edebiyat akımının başlamasını sağladı, bu akım yoğun bir biçimde farkındalık deneyimine odaklanıyor ve karakterlerin içsel yaşamlarında istikrarsızca geziniyor. Kendi kişisel yaşamı (çocuksuz, cinsel anlamda özgür) ve feminist denemeleri de bir o kadar radikaldi. Woolf, zihinsel hastalıklarla hayatı boyunca mücadele ettikten sonra ceplerine taşlar yerleştirip Sussex'teki evinin yakınlarında bulunan nehre atladı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Buradan Başlayın: *Mrs. Dalloway*

En Güzel Roman: *Deniz Feneri*

Feminist Kurgu Dışı Kitap: *Kendine Ait Bir Oda*, "Kadınlar için Meslekler"

SANDRA CISNEROS

ÇIĞIR AÇAN MEKSİKALI-AMERİKALI YAZAR

D. 1954

HECHICERA DE LOS NOMBRES, LAS CASAS, Y LA SOLEDAD [İSİMLERİN, EVLERİN VE YALNIZLIĞIN [BÜYÜCÜSÜ

SANDRA BİR MANGONUN içinde yaşıyor. Mango masasında yaşıyor, mango mutfağına gidiyor. Mango bazen çok sulu, bazen de ham. Bazen çok tatlı ya da çürük. Ama o Sandra'nın mangosu, başka kimsenin değil.

SANDRA, BAKİRE GUADALUPE gibi ışık saçıyor, tüm duyularıyla titriyor. Elinde purosunu, dallarından siyah danteller sallanan pelesenk ağaçlarına yürüyor. Jaguarlar onun kutsal ışığının eteklerini takip ediyorlar.

KOCALARININ VE BABALARININ evlerinde sıkışık kalmış kadınlar saçları kesilmiş, iplerle sarmalanmış şekilde uyanıyorlar. Bunları tırmanıp kaçmak için kullanın, üzerine kurdeleyle tutturulmuş notları okuyun. Pencerenin dışında, caddede, Sandra göz kırpmıyor ve kollarını açıyor.

İşçi sınıfından Meksikalı bir baba ve Meksikalı-Amerikalı bir annenin çocuğu olarak Chicago'da dünyaya gelen Sandra Cisneros hem Hispanik hem de Amerika kültürünün zenginliğini –ve kadın düşmanlığını– başarılı bir şekilde ele alır. Asla evlenmemeye ve her zaman kendi evi olacağına yemin etmiştir. Canlı ve duyulara hitap eden kısa öykülerin yer aldığı ve en ünlü kitabı olan olgunlaşma romanı *Mango Sokağı'ndaki Ev* hem ilkokullarda hem de üniversitelerde okutuluyor. Cisneros'un cinselliğin sağlıklı bir anlatımını içeren şiirlerine ve başyapıt niteliğindeki kısa öykülerine de göz atmalısınız.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En İyi Olgunlaşma Romanı: *Mango Sokağı'ndaki Ev*

Seksi Cadı Şiirleri: *Loose Woman* [Oynak Kadın]

Düzen Bozan Kısa Öyküler: *Woman Hollering Creek and Other Stories* [Bağırın Kadın Çayı ve Diğer Öyküler]

CHARLOTTE PERKINS GILMAN

**FEMİNİZM, SOYALİZM VE KURMACA EDEBİYATIN
AMERİKALI GÜÇ MERKEZİ**

1860 – 1935

ÜTOPYALARIN, ÜRPERTİCİ KADINLARIN VE KÖTÜCÜL DUVAR KÂĞITLARININ FALCISI

YÜZYILIN SONLARINDA AMERİKA fotoğraflarında tuhaf bir örüntü görülür: Bir anne, şöminenin önündegörünmez bir konuşmacıyı dinler. Alışveriş yapmakta olan bir eş, kulağına götürdüğü portakalı dinler. Üç kadın parkta toplanmış hiçliğe bakar, yoksa titreşen bir ışığa mı? İşte o görünmez peri Charlotte; her fotoğrafta, kadınların dikkatini çekeerek değişimin geldiğini fısıldıyor.

CHARLOTTE. KARİYERİNE BAŞLADIĞI gün misafir odasında ki duvar kâğıdını fark ediyor. Rahatsız edici ve sanki yün kazakta sıkışık kalmışsınız gibi kaşındırıcı görünüyor; bu yüzden duvar kâğıdını büyük şeritler halinde söküyor. Gizli bir resim açığa çıkıyor; resimde bolca meyvenin bulunduğu bir tarla, temiz kentler, sağlıklı çocuklar, yan yana çalışan kadın ve erkekler var. Duvar rahat bir nefes alıyor.

CHARLOTTE SİHİRLİ GÜÇLERİ olduğunu erken yaşta öğreniyor. Yalnızca esasını sallaması gerekiyor, sonrasında toplumlar kendilerine çekidüzen verip onun kafasında canlandırdığı hale gelecekler. Ama o, esasını cebine koyup onun yerine konuşmasının provasını yapıyor. İnsanlar değişimleri kendileri fark etmek zorunda.

Charlotte Perkins Gilman, doğum sonrası depresyonu nedeniyle verilen korkunç, cinsiyetçi “yatak istirahati”nden aldığı ilhamla yazdığı “Sarı Duvar Kâğıdı” ile tanınır. Gilman ayrıca toplum eleştirileri, ekonomik ve toplumsal reform üzerine yaptığı konuşmalar ve alışılmışın dışındaki yaşam tercihleriyle de bilinir. Ütopik romanları ve kurgu dışı eserleri de müşterek toplum görüşü ve ekonomide cinsiyetin yeri üzerine düşünmek açısından değer taşır.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Önemli Hikâyeler: “Sarı Duvar Kâğıdı”, “Ben Cadiyken”

En İyi Feminist Ütopik Roman: *Kadınlar Ülkesi*

Kurgu Dışı Klasik: *Kadın ve Ekonomi*

JAMAICA KINCAID

ANTIGUALI-AMERİKALI YAZAR

D. 1949

ADALARIN, DÜŞMANLIĞIN VE TARİHLERİN BÜYÜCÜ KADINI

ANTIGUA ADASI GÜNDÜZLERİ beyaz bir aslan gibi uyur. Gece-leri aslan tüm genç kızları yemek için çenesini açar. Çocukluğu sona erdiğinde Jamaica aslanın ağzından kaçmak için mücadele eder ve Amerika'ya yüzer.

JAMAICA OCAĞA BİR tencere çorba koyuyor. Tencere acıyla dolu; halkların ve ailelerin acısıyla. Jamaica evden çıkıp işe gidiyor. Akşamüzeri olduğunda çorba yoğun, siyah bir çamur halini alıyor. Jamaica kalemıyla onu alıyor ve yazıyor.

JAMAICA EN SEVDİĞİ hayvanı Dil Yılanı'nı tasmasını takip yürüyüşe çıkarıyor: Yılan kaldırım boyunca uğursuz bir biçimde kaymaya devam ediyor, sahibesine sokuluyor, darbe vurmaya hazır.

Jamaica Kincaid Batı Hint Adaları'nda yer alan ve önceleri kölelerin olduğu İngiliz kolonisi Antigua'da dünyaya geldi. Kaçmaya istekli olan Kincaid on sekiz yaşında çocuk bakıcısı olarak çalışmak üzere Birleşik Devletler'e yerleşti. Kısa süre sonra New Yorker'da makaleler ve muazzam bir hâkimiyet ve açıklıkla anlattığı; annelerin, babaların, kız kardeşlerin ve sömürgeciliğin başarısızlığına karşı ısrarla kötü sözler söylediği, yoğun, dokunaklı kurgu ve kurgu dışı eserlerini yazmaya başladı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Unutulmaz Kısa Öyküler: *At the Bottom of the River* [Nehrin Dibinde] ("Girl" [Kız] ile başlayın)

Kendini İspatladığı Romanlar: *Annie John*, *Lucy*, *The Autobiography of My Mother* [Annie John, Annemin Otobiyografisi]

Karayipler Turizminin Sert Eleştirisi: *A Small Place* [Küçük Bir Yer]

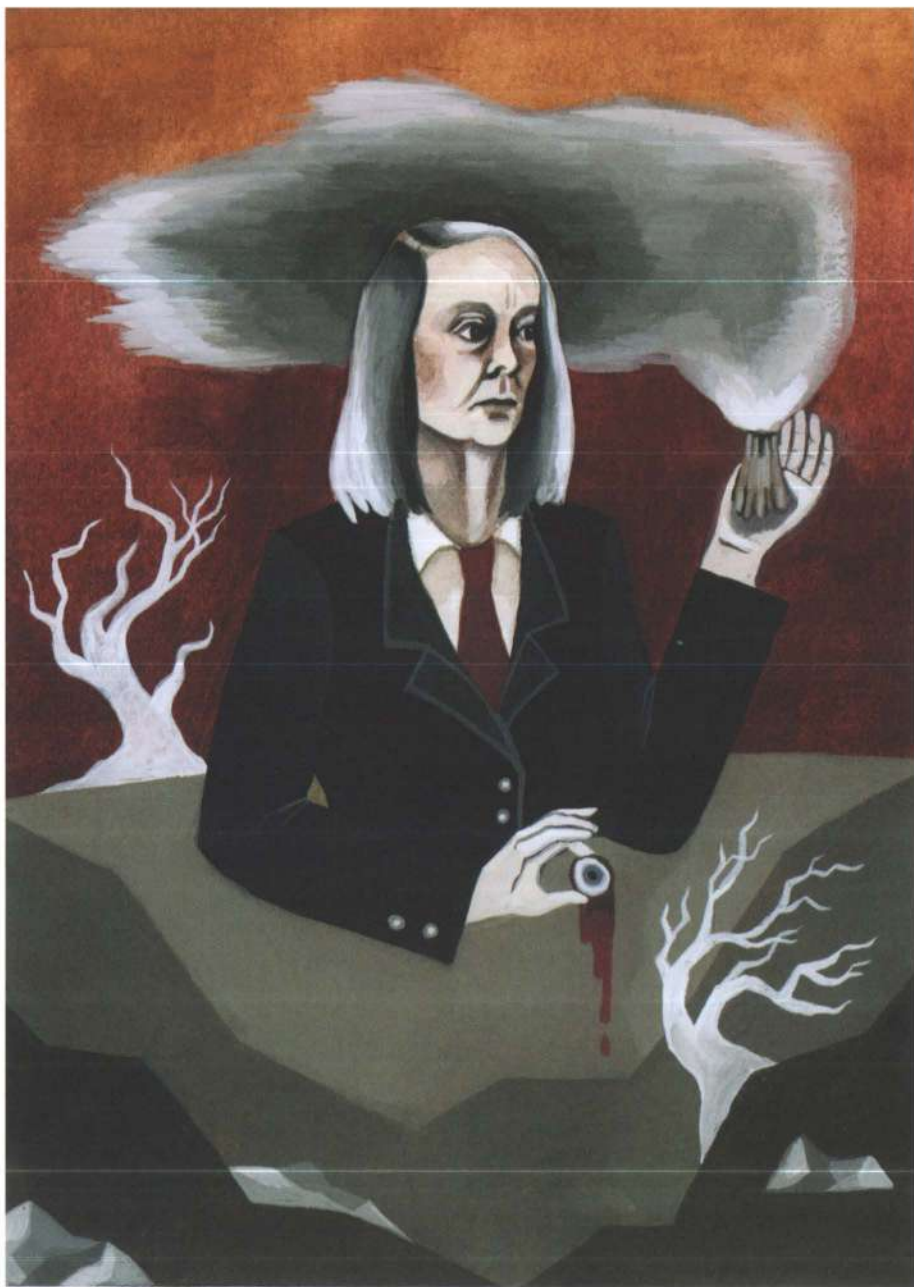

ANNE CARSON

KANADALI ŞAİR VE KLASİK EDEBİYATÇI

D. 1950

ÂLİMLERİN, VOLKANLARIN VE EROS'UN BAŞRAHİBESİ

ANNE'İN ÇOK PAHALI sert bir mücevher gibi beyni, aynı anda pek çok yerde olmasıyla bilinir. Keskin dişleri her an bileğinizi ele geçirebilir. Dikkat edin.

SAPPHO, SOKRATES VE Sophokles Anne'in gecelerinde beliren hayaletlerden birkaçı. Onu bir odadan diğerine takip edip kendi acı ve kayıplarını Antik Yunan dilinde anlatıyorlar. Şafak, hayaletleri mermer gibi sert bir hale getiriyor. Anne, onların kaslarını kahve ve tosttan daha fazla seviyor.

ANNE PENCERESİNDE BİR sincap görüyor. "Sincaplar benim bilmediğim neyibiliyorlar?" diye merak ediyor. Sonra, sincabın gözlerini yedikten sonra öğrenmek için can attığı bilgiye sahip oluyor. Ve sincap, gözleri dışında el değmemiş halde, rahibe tarafından kutsanarak Sincapların Kör Şamanı oluyor.

MacArthur "Dahi" Bursu almanın ciddiyeti, ürkütücü görüşler ve acımasız sorgulamaların kombinasyonu dehşet vericidir ve tıpkı Carson'ın resmettiği volkanlar gibi patlamaya hazır haldedir. Anne Carson çok sayıdaki şiir ve denemelerinde aile üyeleri, aşk ve tutku, din ve entelektüel geleneği ele alır. Aynı zamanda Antik Yunan ve Latin metinleri alanında eğitim görmüştür; Sappho'yu çevirileri, Emily Brontë ve Virginia Woolf hakkındaki yazılarıyla da cadı arkadaşlarının şampiyonudur.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En İyi Şiir ve Denemeler: *Glass, Irony, and God* [Cam, İroni ve Tanrı]

Yunan Miti Üzerine Manzum Roman: *Kırmızının Otobiyografisi*

Aşk Üzerine İmgesel Denemeler: *Eros the Bittersweet* [Acı-Tatlı Eros]

En Özgün Sophokles Çevirisi: *Antigonick*

LESLIE MARMON SILKO

LAGUNA PUEBLO ROMANCISI

D. 1948

ÇINGIRAKLI YILANLARIN, FİRUZENİN VE KUTSAL ÇÖLÜN ANLATICISI

KURAKLIK UZUN SÜREDİR devam ettiği için Leslie yeni bir şey deniyor. Dağ aslanı biçimindeki kurumuş nehir yatağında geziniyor, gökyüzüyle konuşuyor. Ertesi sabah yağmur, Leslie'nin bahçesindeki pençe izlerini dolduruyor.

DEVASA BİR YILAN, Leslie'nin evinin çevresini sarıyor, başı kapıyı koruyor. Her renkte –dünyadaki her bir insanın, taşın, hayvanın ve bitkinin renklerinde– izleri var.

LESLIE BİR HİKÂYE anlatıyor ve hikâye bizzat kendisini anımsatıyor. Örümceğin her şeyi bir arada tutan ipi Leslie'nin sesinin ışığıyla parlıyor.

Leslie Marmon Silko kendini, Pueblo, Meksika, Avrupa ve Çeroki ataları arasında en çok evrendeki her bir ögenin birbiriyle bağlantılı olduğu yönündeki yaşımsal inancı kabul eden Laguna Pueblo kültürüyle özdeşleştirir. Silko eserlerinde Güneybatı'nın zengin toplulukları ve iyileştirme yöntemleri arasındaki gerilimi araştırır. Çıkış yaptığı romanı *Ceremony* [Seremoni] –yarı Pueblolu, yarı beyaz adamın İkinci Dünya Savaşı'ndaki görevinin ardından iyileşme çabasını anlatır– Yerli Amerikan edebiyatında büyük ilgi gördü.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Çığır Açan Klasik: *Ceremony* [Seremoni]

Genişleyen Destan: *Almanac of the Dead* [Ölülerin Almanacağı]

Pueblo Kültüründen Esinlendiği Şiir ve Hikâyeleri: *Storyteller* [Hikâye Anlatıcısı]

ALEJANDRA PIZARNIK

ARJANTİNLİ MİNİMALİST ŞAİR

1936 – 1972

SESSİZLİK, ÖLÜM VE LEYLAKLARIN HAYALETİ

MAVİ KANATLI BİR kuş elinize bir parça kâğıt bırakıyor. Kâğıdı açtığınızda ortaya bir saray çıkıyor. Kapıdan içeri giriyorsunuz. Holde soğuk bir rüzgâr esiyor, belli belirsiz bir müzik duyuyorsunuz. Her bir ton, yalnızlığın farklı bir notası şeklinde duyuluyor. Devam ediyorsunuz.

HOLÜN SONUNDA KÂĞITTAN bir kadını, kâğıttan bir arp çalar-ken görüyorsunuz. Alejandra'nın gözlerinin yerinde hafifçe çizilmiş dai-reler var, içleri boş. Parmakları tellerde gezinirken o kadar yalnız görünü-yor ki. Müzik boğuklaşıyor. Eğer şu an orayı terk etmezseniz sizin de kâ-ğıttan bir bebeğe dönüşeceğinizi fark ediyorsunuz.

KÂĞITTAN KAPIDAN KAÇIYORSUNUZ. Ama elinizde bir şey var. Bu o kuş, mavi kanatları kâğıda dönüşmüş, Alejandra'nın şarkısını söylüyor. Şarkıyı sonsuza dek duymak üzere lanetlendiniz. Yenilgiyi ka-bul ediyorsunuz, kuşu yiyorsunuz. Arada bir yokluğun leylak şarkısı ka-burgalarınızda çalıyor.

Rus Yahudisi anne babanın çocuğu olarak Arjantin'de dünyaya gelen Ale-jandra Pizarnik hem Yiddişçe hem de İspanyolca eğitim görmesine karşın eserle-rini İspanyolca yazdı. İmgeci sadelik ve gerçeküstücü etkilerin olduğu şiirlerinde tekrar tekrar sessizlik, yokluk, delilik ve ölüm konularına değinir. Kendisinin dep-resyonla mücadelesi otuz altı yaşında bilinçli olarak aşırı dozda Seconal alma-sıyla sonlandı. Halihazırda İspanyolca konuşan yazarlar tarafından müthiş takdir gören dehasıyla dünya çapında okurlara sahip olmayı hak ediyor.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Buradan Başlayın: “Your Voice” [Senin Sesin], “Party” [Parti], “The Dream of Death, or the Site of Poetical Bodies” [Ölüm Hayali ya da Şiirsel Bedenlerin Mekânı]

En İyi Eserlerinden Derleme: *Extracting the Stone of Madness: Poems 1962-1972*, [Delilik Taşını Çekip Çıkarmak: Şiirler 1962-1972], çev. Yvette Siegert
İnce Cilt: *A Musical Hell* [Müzikal Cehennem], çev. Yvette Siegert

MİRABAI

HİNDU, GİZEMLİ VE SADIK AŞK ŞAİRİ

1450? – 1547?

KUTSAL ESRİMENİN, KARANLIK OLANIN VE ZİLLİ HALHALLARIN DAKİNİ'Sİ

MİRA, KRİŞNA İÇİN saçlarını kesiyor. Sonra onu, atılan saç telleri-
ni büyük bir hassasiyetle toplayıp örerken hissediyor. Onun dokunuşuy-
la kafa derisi yanıyor.

ÇAMURLU SU BİRİKİNTİLERİ Mira'ya geceleri dağlarda dolaşıp
âşığını ararken taktığı halhalının zillerini anımsatıyor. Sabaha dek birbir-
lerini bulma arzusunun müziğini çalıyorlar. Şafak vaktine doğru, dağlar
âşık oluyor.

ZEHİR MİRA'NIN KARŞISINDA kendinden utanıyor. Utanıp
kutsal iksire dönüşüyor ve Mira'ya, onu Karanlık Olanı'yla biraraya geti-
receğine söz veriyor. Mira şarabı tortularına varıncaya dek içiyor.

Prenses Mira, krallıkla ilgili görevlerini ve eşlik vazifelerini yerine getirmek
yerine kendi âşığı olarak düşündüğü tanrı Krişna'ya ulaşmak için çarpıcı, ero-
tik ve dinle ilgili şiirler yazdı. Mirabai'nin eşinin ailesi onun geleneklere uymayan
huylarından nefret ediyordu ama mucizevi şekilde onların kendisini zehirleme gi-
rişimlerinden kurtulmayı başarmıştı. Eşinin ailesi onu yeniden ailenin yanına ge-
tirmeye çalıştığı anda Mirabai geceyi Krişna tapınağında geçirdi ve sonsuza dek
ortadan kayboldu. Efsaneye göre, o gece Krişna'nın imgesiyle birleşti – ya da ru-
hani hac yolculuğuna kılık değiştirmiş halde devam etti.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En İyi Çeviri: *Mirabai: Ecstatic Poems* [Mirabai: Esrik Şiirler], çev. Robert Bly ve
Jane Hirshfield

Aşk Şiirleri: “Mira Is Mad with Love” [Mira Aşkla Çıldırılmış], “In All My Lives” [Tüm
Yaşamlarımda], “The Door” [Kapı]

Asi Şiirler: “All I Was Doing Was Breathing” [Tüm Yaptığım Nefes Almaktı], “To My
Brother-in-Law Rana” [Eşimin Kardeşi Rana'ya]

ANAİS NIN

KURMACA EDEBİYATIN VE ANILARIN AVANGART YAZARI

1903 – 1977

İÇ GÖZLEMİN, ZENGİN RÜYALARIN VE YOLCULUKLARIN SU PERİSİ

ANAİS NİN, BATMIŞ cam gemisinde uykuya dalıyor. Rüyasında, çok sayıdaki kişilikleri vücudundan yükseliyor. Koyu, dalgalı saçları var; gözleri de yüzlerinde, göğüslerinde ve kollarında kırpışıyor. Bazıları denizkabukları topluyor, bazıları güneşin hareketlerinin taslağını çıkarıyor. Bazıları evi koruyor, dantel örüyor, âşıkları takip ediyor. Bir diğeri bir baskı makinesini çalıştırıyor. Şafak vaktinden önce kişilikleri, uyuyan Anaïs'in etrafında toplanıyor, birbirlerinin gözkapaklarını ve ağızlarını öpüp yeniden, kendileri gibi deniz kızı olan yalnız vücuda giriyorlar.

BU DENİZ KIZLARINDAN biri Babalar Şehri'ne gidiyor ve hiçbir zaman geri dönmüyor. Bu şehirde her yerde baba heykelleri var ve gölge babalar her sokak köşesinden geçip gidiyorlar. Deniz kızı, Anaïs'in babasının heykeline gözü gibi bakıyor. Giysisinin yakasındaki yosunları temizliyor, mermerden eklemlerinden ufak parçalar koparan balıkları korutup kaçırıyor ve boş, taştan gözlerinin içine bakıyor.

ANAİS GÜNLÜĞÜNÜ DALGALARIN üzerine yazıyor. Günlük, kayalara çarpıyor, Ay'ı boyuyor, iskelenin üzerinden gelip geçenlerin ayakbıklarını sinir ve tecrübe paragraflarıyla ıslatıyor. Bilincin mürekkebi deniz kızlarının yüzlerinden akıyor.

Kübalı anne ve babanın çocuğu olarak dünyaya gelen –duyarlı, çekici, şık– Anaïs Nin Avrupa ve New York'ta büyüdü. Paris'teki bir yetişkin olarak kadınlık bilincine yönelik bağımsız yeni edebiyata biçim verdi. Erotik edebiyatı ön plana çıkarıldıysa da esas yeteneği korkunç öğeler barındırmayan çalışmalarında görülür. Nin'in kurmaca çalışması ve başyapıtı yaşam boyunca yazılmış bir günlüktür ve parçalanmış kişiliğinin, babasına duyduğu karmaşık hislerin, psikanalizin, aşk ve diğer türden maceraların izini sürer.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Hipnotik Romanlar: *House of Incest* [Ensest Evi]; *Cities of the Interior* [İçerilerin Kentleri]

Sarhoş Edici Kısa Öyküler: *Under a Glass Bell* [Camdan Çanın Altında]

En Büyük Başarı: Yedi cilt *Diary of Anaïs Nin* [Anaïs Nin'in Günlüğü]

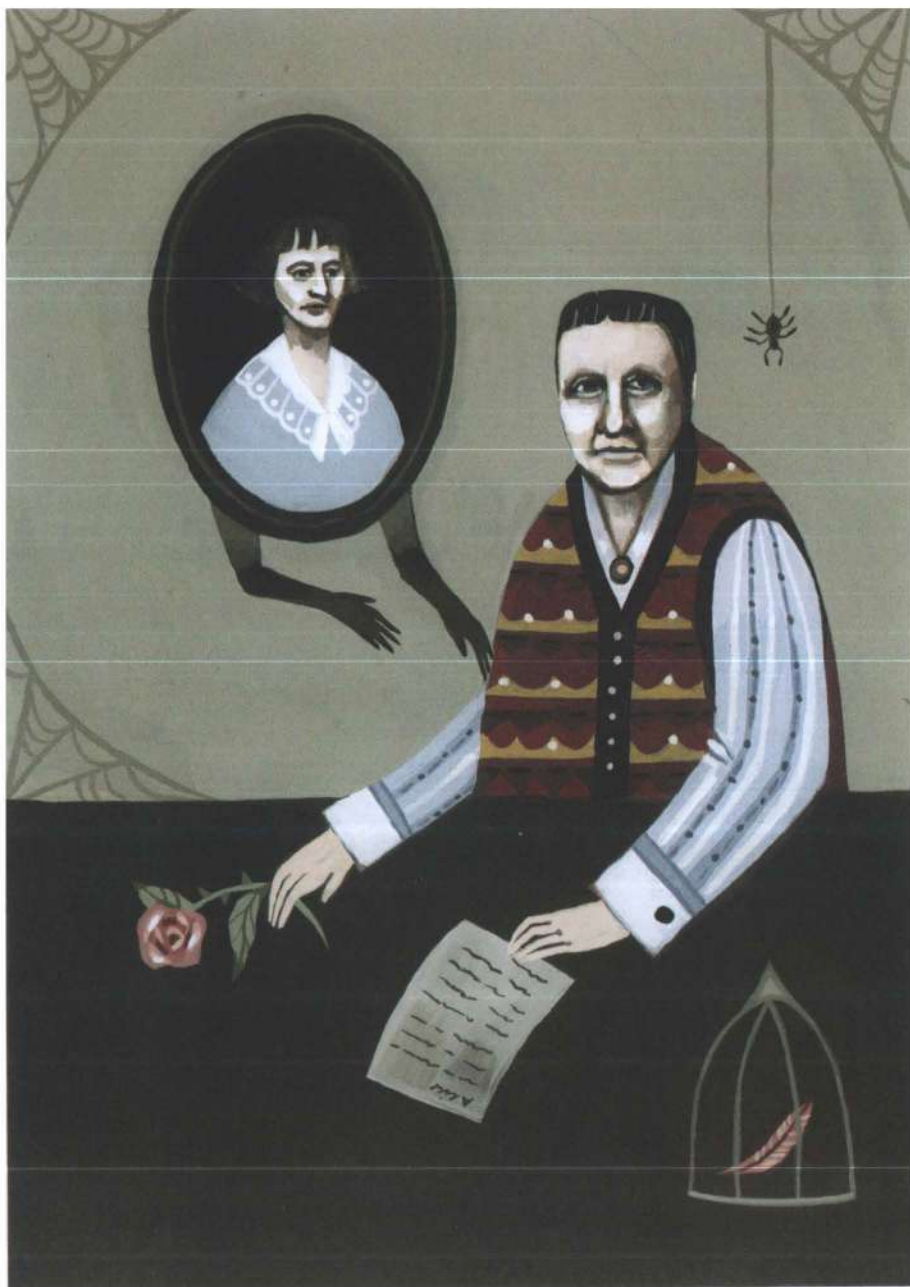

GERTRUDE STEIN

AMERİKALI SÜRGÜN VE MODERNİST YENİLİKÇİ

1874 – 1946

GÜLLERİN, GEOMETRİNİN VE TEKRARIN KADINI

GERTRUDE GÜLDÜREN AYNALARIN ağını ören bir örümcek. Sinekler kendi çarpık yansımalarına bakarak tuzağa düşüyorlar ve bu tekrar, tekrar, tekraryaşanıyor.

GERTRUDE'A GÖRE, HER sözcük, metal bir kafesteki kirpidir. Gertrude bir sopayla kafese vuruyor; sağır edici bir ses yükseliyor. Kirpiller dikenlerini çıkarıyor, solucan gibi sıvışmaya, küçülüp yusufçuk olmaya çalışıyorlar; dışarı çıkmak için her şeyi yapıyorlar. İşte o zaman Gertrude memnun oluyor.

GERTRUDE'UN ANLIK BAKIŞLARINI hâlâ salonundaki tablolarla yaşamaya devam eden minyatürde yakalayabilirsiniz. İşte orada, Alice B. ile el ele tutuşmuş, bir Cézanne elmasının gölgesinde dolaşıyor. Çıplak Matisse figürünün kalçasından aşağı kayıyor, tiz bir coşkunlukla bağırıyor.

Gertrude Stein'ın Paris salonu, modern sanat eserlerinden oluşan çarpıcı bir koleksiyona ve ünlü ziyaretçilere (Picasso, Hemingway, F. Scott Fitzgerald vs.) ev sahipliği yapıyordu. Desteklediği radikal ressamların etkisiyle Stein yazıda kübizmi yaratmaya koyuldu. Hikâye tarzındaki, mantık şiirlerini sadeleştirdi, onun yerine uzaya dair ilişkiler ve süreçlerle oynamaya başladı. Yaşamını sevgilisi ve sekreteri Alice B. Toklas'la geçirdi.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En Yaklaşılabilir: *Alice B. Toklas'ın Özyaşamöyküsü*

Ünlü Kübist Şiirler: *Tender Buttons* [Hassas Düğmeler]

Kadın Merkezli Öyküler: *Üç Yaşam*

YUMIKO KURAHASHİ

JAPON SÜRREALİST

1935 – 2005

MASKELERİN, UZAYLI YUMURTALARIN VE SAPTIRILMIŞ FANTEZİLERİN FALCISI

OCTAVIA BİTKİLERİNİ SULAMAK için yazmaya ara veriyor. Çeşitli ırkların ve insansı türlerin saksıdaki başları, kalın gövdelerinin üzerinde sallanıyor; Octavia seraya girerken yapraklarını ona sallıyorlar. Onları ibrikteki suyla besliyor.

RÜYALARINIZDAN MUSTARİP OLDUĞUNUZDAN, ruhsal okuma için Yumiko'yu ziyaret ediyorsunuz. Siz rüyalarınızı anlatırken o kristal bir küre tutuyor. "Bunun" diyor, küreyi alıp başının üzerinde tutarak, "içinde senin bilinçdışın bulunuyor." Kristal küreyi yere çarpıp kırıyor. Keskin kokulu dumanlarda boğuluyorsunuz.

DUMANLAR DAĞILIP HAVA normale döndüğünde Yumiko da gitmiş oluyor. Geriye kalan, cam kırıkları ve siyah, yapışkan bir madde. Mürekkeplenmiş malzeme, kendine üç seksi kedi kadın ve bir uzaylı şekli veriyor. Birbirlerini sevmeye başlıyorlar. Dengesiz yaratıklar size doğru yürüyor, size pati atıyor, sizi mürekkepliyor, çok ama çok... dönüştürüyor.

MEDYUMUN MASASINA GELİYORSUNUZ. Oda temiz ve kristal küre sağlam. Odadaki yansımalarınızı fark ediyorsunuz: Tıpkı Yumiko gibi görünüyorsunuz! Onun küçük dişleri size gülümsüyor. Siyah kuyruğunuz size ait olup olmadığı anlaşılmayan bir zevkle hafifçe sallanıyor.

Köchi Prefektörlüğü'nden, deneysel kurmaca edebiyatın sert çocuğu Yumiko Kurahaşi, İngilizce konuşan kişiler tarafından neredeyse hiç tanınmıyor. Kafka ve Fransız edebiyatının etkilerini taşıyan Kurahaşi'nin tuhaf öykülerinde hayaletler, uçan kafalar, cadı maskeleri ve canavarlık vardır. Çalışmaları –masalsı mantığı ve en felsefi hassas noktasıyla– sizi kesinlikle korkutacak.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Rahatsız Edici Öyküler: *The Woman with the Flying Head and Other Stories* [Uçan Kafalı Kadın ve Diğer Öyküler], çev. Atsuko Sakaki

Zor Bulunan Politik Hiciv: *The Adventures of Sumiyakist Q* [Sumiyakist Q.'nun Maceraları], çev. Dennis Keene

Çeviri İçin Rüya Liste: *Cruel Fairy Tales for Adults* [Yetişkinler İçin Acımasız Peri Masalları]; *Cruel Fairy Tales for Old Folks* [Yaşlılar İçin Acımasız Peri Masalları]

Yumiko Tarafından Japoncaya Çevrilenler: Shel Silverstein'in *Eksik Parça* ve Antoine de Saint-Exupéry'nin *Küçük Prens* isimli kitapları

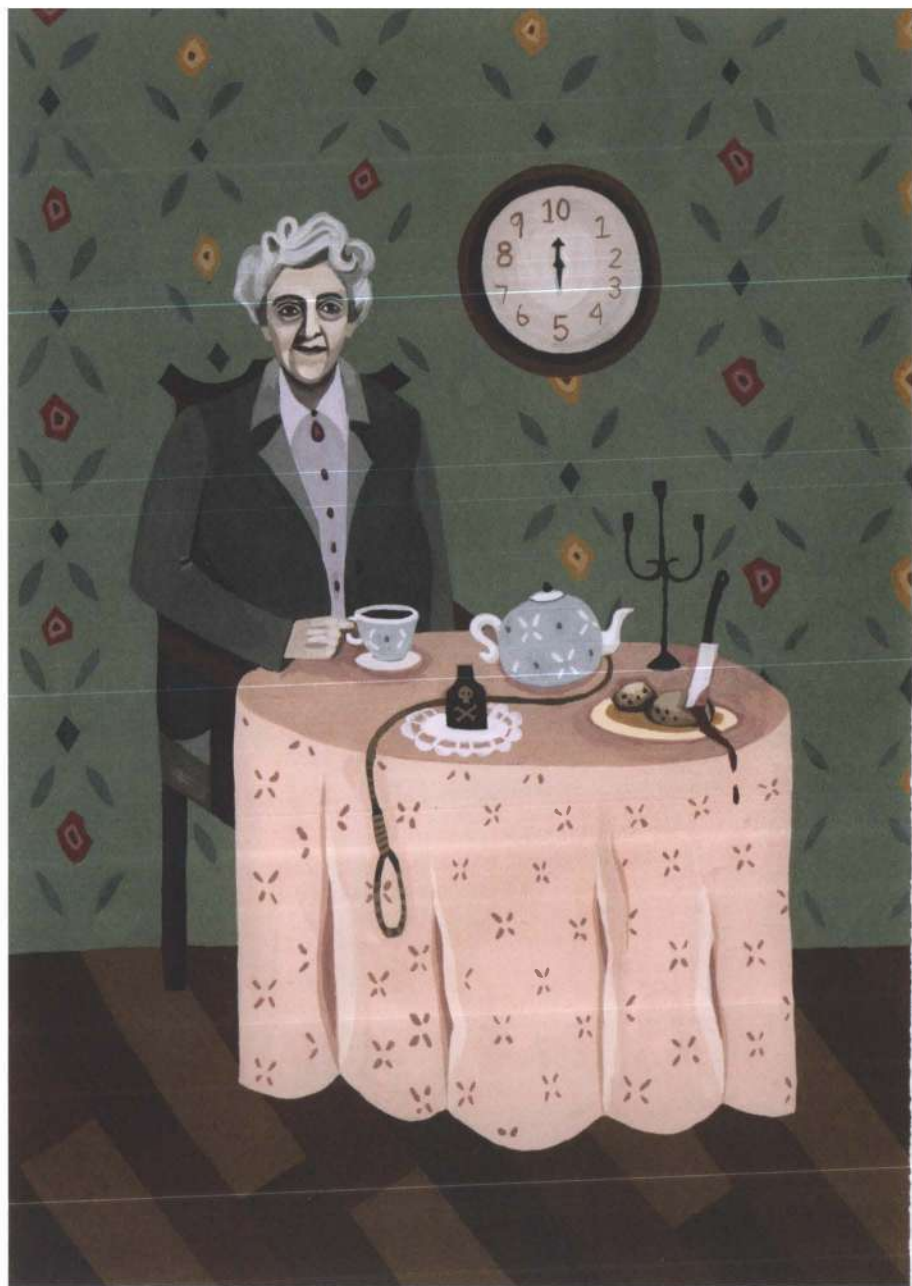

AGATHA CHRISTIE

POPÜLER İNGİLİZ POLİSİYE YAZARI

1890 – 1976

DÜZENBAZLIĞIN, CİNAYETİN VE ÇAY SAATİNİN KADINI

AGATHA SİZİ BAHÇE labirentinde akşamüstü çayına davet ediyor. Oraya gittiğinizde uşak masanın yanında ölmüş halde duruyor. “En sevimsiz olan kısım bu” diyor Agatha, çöreğinden bir ısırık alırken. “Polis gelmeden bu olayı çözmeme yardım etmelisiniz. Manşetleri bir düşünün: Gizem Yazarı Kendi Bahçesindeki Cinayette Çuvalladı. Gerçekten de hiçbir fikrim yok.” Başını sallıyor ve labirentin içinde bir yerden boğuk bir ağlama sesi geliyor.

“AMAN TANRIM” DİYE bağılıyor Agatha. “Sanırım gidip bu yaygaranın ne olduğuna bakacaksın?” Labirente girdiğinde duvarlar hiçlikten yükselen çitlere dönüşerek yolunu kapatıyor ve küçük ağaçlar kırırdanarak yeni biçimler alıyorlar. Başın dönüyor. Çimenlerde bir şişenin parıldadığını görüyorsun. Alıyorsun: Etiketle ZEHİR yazıyor. Bir haykırış yükseliyor, küçük bir cam tren, seni hayrete düşürerek, çitleri delip geçiyor.

AGATHA YEMEK KOMPARTIMANINDA fincanından bir yudum çay içip arkasına yaslanıyor. “Tanrım, tüm kanıtların üzerinde parmak izini bıraktığını gördüm.” Cık cıkıyor. “Peki, çok yardımcı oldun. O uşak canımı sıkıyordu. Polis kısa süre içinde burada olacak. Elveda!” Agatha bir tesselli kurabiyesi yutuyor. Tren ani bir dönüşle gökyüzüne sapıyor, bulutların arasında dumanlar çıkarak ilerliyor.

Agatha Christie'nin yazdığı yaklaşık yetmiş roman onu tüm tarihin en ünlü roman yazarı yaptı. İngiliz aristokrasisinin lüks trenleri, şık malikâneleri ve uşaklar, okuyucunun şaşırtıcı biçimde beklenenin aksine bir sonuç çıkıncaya dek cinayeti tahmin etmek üzere kitabı okumasını sağlar.

ÖNERİLEN OKUMALAR

En Şaşırtıcı Son: *Roger Ackroyd Cinayeti*

Başrolde Ünlü Dedektifin Yer Aldığı #1, Hercule Poirot: *Doğu Ekspresinde Cinayet*

Başrolde Ünlü Dedektifin Yer Aldığı #2, Bayan Marple: *Cinayet İlanı*

JANET FRAME

YENİ ZELANDALI ÖZGÜN ROMAN YAZARI

1924 – 2004

TUHAF TOHURLARIN, TÜRLEİN VE GELECEĞİN EKİCİSİ

JANET'İN HER ADIMININ etrafında bir gölcük oluşuyor. Boğulan kardeşleri suyun içinden, ayağının dibinde bağıyorlar. Janet sesleri duymamak için kulak tıkaçlarını takıyor.

JANET, DAKTİLOSUNUN YANI başında, bir kutunun içinde yılan balığını saklıyor. Yılan balığı kutusunu salladığında Janet onu azarlıyor: “Tek ait olmayanın sen olduğunu mu zannediyorsun?” Ve muzip bir tavırla kötü dişlerini gösteriyor. Sonra, pişman olan Janet yılan balığını doğduğu sulara bırakıyor. En azından bazı canlılar bir ev bulabilirler.

ÖZEL GECELERDE JANET ışıkları yakıyor, kırmızı saçları parlak ateşle alevlenene kadar hareketsiz oturuyor. Sonrasında periler alevin etrafında toplanıyor ve Janet'ın saçlarındaki dalgalara yerleşiyor. Hassasiyetle ilerliyorlar, kırıntılar ve böceklerle besleniyorlar; Janet nadir görülen bir mutlulukla parlıyor.

Janet Frame kalabalık, yoksul bir ailenin çocuğu olarak Yeni Zelanda'daki bir çiftlikte doğdu. Erkek kardeşinin epilepsisi vardı, kız kardeşleri ise ergenlik dönemlerindeyken boğulmuştu. Yanlış tanıyla şizofreni teşhisi konulan Frame yirmili yaşlarının çoğunu psikiyatri koğuşlarında geçirdi; iki yüz elektroşok tedavisi aldı ve lobotomiden şans eseri kurtuldu. Salıverildikten sonra yalnız bir yaşam sürdürdü, hatta kendi evinin mahremiyetindeyken bile sesleri duymamak için kulak tıkaçları taktı, hastaneler ve evinden edilmiş kişiler hakkında otobiyografik romanlar yazdı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Hoş Öyküler ve Denemeler: *The Lagoon and Other Stories* [Göl ve Diğer Öyküler]

Hastanede Yatma Üzerine Bilinç Akışı Yöntemi: *Baykuşlar Öterken*

Üç Bölümlü Anı: *Soframda Bir Melek*; Jane Campion tarafından muhteşem bir filme uyarlanmıştır.

MARÍA SABINA

MAZATEK ŞİFACI VE SÖZLÜ GELENEK ŞAİRİ

1894 – 1985

ÇİY, SİNEKKUŞU VE MANTAR DİLİNİN ŞAMANI

MARÍA GECELERİ ÖYLE birgüçle el çırpıp ilahi söylüyor ki süslü püslü kartallar huipil'ini² aniden çıkarıp tanrılara, canavarlara ve odanın içinde gezinen ay ışığına katılıyorlar.

MANTARLAR ONUN ARACILIĞIYLA konuşurken María'nın çıplak ayakları büyük Çamur Kitabı'nda yazılar oluşturuyor, harfler Tanrı'nın okuyabileceği kadar büyük.

MARÍA AKŞAMLARI DAĞDA Gök Gürültüsü Lordu'yla rahatlıyor. Sigaralarını ve aguardiente'lerini³ paylaşıyorlar; eve gitmeye hazır olduğunda María yıldızadönüşüyor ve gökyüzüne çıkıyor.

Okuma yazma bilmeyen, Meksika'nın güneyindeki dağlarda yoksulluk içinde yaşayan María Sabina, Mazatek dilinin en büyük şaman şairi ya da Bilge Kişi (chota chijne) olarak kabul edilir. Hastaları iyileştirmek için gerçekleştirilen sihirli mantarlar seremonilerinde ilahilerini geliştirdi. Zengin ruhani görme gücü yerli Mazatek inancının yanı sıra Katolik inancıyla da şekillenmiştir.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Hayat Öyküsü, ilahiler ve Bağlam: *María Sabina: Selected Works* (Poets for the Millennium) [María Sabina: Seçme Eserler (Milenyum Şairleri)], ed. Jerome Rothenberg

² Meksika'ya özgü geleneksel panço (ç.n.)

³ Birtür konyak (ç.n.)

MARY SHELLEY

FRANKENSTEIN'IN İNGİLİZ YAZARI

1797 – 1851

CANAVARLARIN, ÇOCUKLARIN, YAŞAYANLARIN VE ÖLÜLERİN SİMYACISI

MARY AİLE ÜYELERİNİN büyük bölümünü kaybettikten sonra ölüleri bu dünyaya geri getirmek için iksirlerle deneyler yapmaya başlar. Annesinin evraklarını, çocuklarının saç buklelerini ve kocasının yelkenlisinin küçük bir modelini bir şişenin içerisine yerleştirir. İçine deniz suyu ve bahçedeki goncalardan koyar. Sallar.

MARY KORKUNÇ BİR bebek, geliyise tam bir cinayet. Frankenstein'ın Yaratığı korkunç bir bebek, yaratıcısına da bir işkence. Mary'nin bebekleri çok küçükken ölürler. Mary'nin laboratuvarından en son bulgular: En taze olan şey bile küfle kaplanmış halde.

GECELERİ, NE YAPARSA yapsın, Mary'nin laboratuvarı bir mezarlığa dönüşür. Fener aya, aletler küreğe, masalar tabuta dönüşürler. Mary iç çeker. Elini, beklemekte olan Yaratık'ın devasa, biçimsiz pençelerine uzatır ve beraber mezarların arasında yürürler.

Frankenstein bizim popüler kültürde gördüğümüz gösterişli zombi değildir. O günün bilimsel tartışmalarından ve Shelley'nin kendi karmaşık ebeveynlik duygularından aldığı ilhamla yaratılan Frankenstein, hayatın yaratılması ve dışlanmış, terk edilmiş çocuklara neler olduğu konusunda acı dolu bir hikâyedir. Shelley'nin yaşamı, ünlü romanındaki kadar üzücüdür: Annesinin (feminist Mary Wollstonecraft, Shelley'yi doğururken öldü), kocasının (şair Percy Bysshe Shelley bir yelken yolculuğunda boğuldu) ve çocuklarının (dört çocuğundan yalnızca biri yaşayabildi) ölümü, onun aile yaşamı ideallerini sınamıştı.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Bu Klasik Üzerine Yeniden Düşünün: *Frankenstein ya da Modern Prometheus*

Gotik Kısa Öykü: "Ölümlü Ölümsüz"

İhmal Edilen Mücevher: *Son İnsan*

ZORA NEALE HURSTON

HARLEM RÖNESANSI YILDIZI, HALKBİLİMCİ, ANTROPOLOG

1891 – 1960

FIRTINALARIN, ZOMBİLERİN VE UZUN HİKÂYELERİN BÜYÜCÜSÜ

ZORA, MERHAMETLİ KOCAKARI, elinde boş bir sepetle bir taşra evine yaklaşır. Yiyecek bir şey önerildiğinde, onun yerine hikâye ister. Her hikâyeyle, diye açıklar, sepetime bir elma daha giriyor. Kısa süre içinde bütün kasaba verandada hikâyeler anlatıp kahkahalar atarlar. Zora'nın sepeti elmalarla dolar. Ağır, parlayan meyveleriyle geceleri dolandır.

ZORA YAZMADAN ÖNCE kendini esrime haline sokuyor. Omuzlarına deniz suyunu tıpkı bir şal gibi doluyor. Su; balon balıkları, insan kemikleri, gök gürültüsü ve yıldırımlarla hızla dönüyor. Deliye dönmüş bir köpek sudan yükseliyor ve onu boynundan şefkatle ısırtıyor; sonrasında elleri zombilerin yerçekimiyle sayfaya iniyor.

ZORA SON YILLARINI, genç bir kadının galaksinin bir köşesinde armut ağacına tırmanıp mucizevi bedenini seyretmeyeceği hiç bir an olmaması için adadı. Peki ya Zora gezegene ilişkin girişimleri için zihinsel bir alan açmak üzere yazmaktan vazgeçmek zorunda kalırsa? Peki ya Zora fakir, unutulmuş ve yalnızsa? Evreni idare etmek için fazladan zaman demek bu.

Zora kendi kendinin efendisi siyahi kadınlar hakkında harika kurmaca edebiyat eserleri yazmadığı zamanlarda Güney'de halk hikâyeleri topluyor ve Karayipler'e seyahat ediyordu. Orada vuduyu öğretti, bir keresinde canlı siyah bir kediyi kaynatıp kemiklerini dudaklarında gezdirmişti, ve bilinen ilk zombi fotoğrafını çekti. Hurston ölümünden önce kayboldu (işaretlenmemiş bir mezara gömülmüştü) ama geçen yıllarda okurlar, feministler ve eleştirmenler arasında Harlem Rönesansı'nın kilit figürü olarak yeniden büyük ilgi gördü.

ÖNERİLEN OKUMALAR

Klasik Roman: *Tanrıya Bakıyorlardı*

Güney Halk Kültürü ve Vudu Hikâyeleri: *Mules and Men* [Katırlar ve Adamlar]; *Tell My Horse* [Atıma Söyleyin]

Tartışmaya Yol Açan Otobiyografi: *Dust Tracks on a Road* [Yoldaki Toz İzleri]

Electric Literature'dan Kelly Luce'a orijinal "Edebiyatın Cadıları" metnini başlattığı ve J. Robert Lennon'ada bu çalışmayı Okey-Panky'de yayımladığı için teşekkür etmek istiyoruz. Ajanımız Adriann Ranta Zurhellen'a bizi bulduğu ve bu kitap konusunda bize inandığı için; ve yayın ekibine, özellikle Stephanie Knapp ve Alex Camlin'e bizim bakış açımızı anladığı için kocaman teşekkür ediyoruz.

Ayrıca cadılık yeteneklerini bizimle tartışan ve bize saygıdeğer bir cadı olma yolunda yön gösteren herkese son derece minnettarız. Bu kitabı hazırlama sürecimizde bizlere destek olan ailelerimize özel bir teşekkür borçluyuz. Siz olmasaydınız yapamazdık.

TAISIA KITAISKAIA, *The Hairpin*'de, Slav bir cadının ağzından yazdığı köşesindeki yazılara dayanan *Ask Baba Yaga: Otherworldly Advice for Everyday Troubles* [Baba Yaga'ya Sorun: Gündelik Sorunlar için Öbür Dünyadan Öneriler] kitabının yazarı. James A. Michener Center for Writers'ta yüksek lisans yaptı ve *Crazyhorse*, *Guernica*, *Gulf Coast*, *Pleiades*, and *The Fairy Tale Review* gibi dergilerde şiirleri yayımlandı.

KATY HORAN, çalışmalarında cadı arketipini, çizimleri ve Appalaşlı ihtiyar cadılar, dolunay ayinleri ve tuhaf halk büyüleriyle birbirine bağlar. Çalışmaları Kuzey Amerika'daki pek çok galeride sergilenmekle birlikte *Beasts!*, *The Exquisite Book* ve *Dark Inspiration* gibi antolojilerde yer aldı.

KADIN YAZARLARIN BİR ARAYA GELDİĞİ BÜYÜ ŞÖLENİ...

Virginia Woolf, Toni Morrison, Emily Dickinson, Mary Shelley ve diğerleri... Dünyanın başarılı kadın yazarları büyüyle buluşuyor. Taisia Kitaiskaia'nın güçlü kelimeleri, Katy Horan'ın olağanüstü illüstrasyonlarıyla birleşiyor ve kadın yazarlar en sihirli yanlarıyla birer büyücüye dönüşüyor. Üstelik bu yazarların büyü yapmak için ihtiyaç duyduğu şeyler sadece bir kalem ve bir kâğıt. Sihirleri hayatımızdan eksik olmasın!

"Edebiyatın Cadıları, büyücülüğün ta kendisi, ölüleri de dirileri de uyandıracak bir büyü kitabı... Canlandırıcı, dönüştürücü, etkileyici, olağanüstü. Hem edebi bir eser hem de minyatür bir ansiklopedi."

-Jia Tolentino, The New Yorker online

ISBN 978-605-192-335-2

TAVSİYE
EDİLEN
PERAKENDE
SATIŞ
FİYATI
39 TL

hep
kitap